

Pelastustoimen palvelutasopäätös vuodelle 2023-2026

615/09.00.00/2022

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 23.11.2022 § 53

Lisätiedot	Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi puh. 050-5118342
Päätösehdotus	va. Pelastusjohtaja: Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että pelastustoimen palvelutasopäätös päätetään liitteen mukaisesti.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta pyytää aluevaltuustoa huomiomaan aluehallintoviraston lausunnon, jonka mukaan palvelutasopäätösluonnoksen luvussa 2.2 esitetyt tämänhetkiset puutteet pelastustoiminnan toimintavalmiusajoissa ovat aluehallintoviraston näkemyksen mukaan huomattavia ja edellyttävät korjaavia toimenpiteitä.
Selostus	<p>Pelastuslaitoksen edellinen palvelutasopäätös laadittiin vuonna 2020 vuosille 2021–2024. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 2023 vuoden alussa pelastuslaitoksen palvelutasopäätöstä päivitetään vastaamaan lainsäädännön vaatimuksia, hyvinvointialueen tavoitteita sekä toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia.</p> <p>Pelastuslaitoksen tavoitteiden määrittelyssä on huomioitu hyvinvointialueen strategia sekä valtioneuvoston vahvistama pelastustoimen valtakunnallinen strategia. Pelastuslaitos sitoutuu toiminnassaan sekä hyvinvointialueen että kansallisiin pelastustoimen tavoitteisiin ja arvoihin.</p> <p>Vuoden 2023 aikana palvelutasopäätös päivitetään vastaamaan palvelutasopäätöksistä annettavaa asetusta sekä hyvinvointialueen palvelustrategiaa.</p> <p>Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2022, myöh. järjestämislaki) 4 §:n mukaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialue järjestää pelastustoimen alueellaan. Järjestämislain 6 §:n mukaan aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto.</p> <p>Järjestämislain 3 §:n mukaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä onnettomuus- ja muihin uhkiin. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä</p>

tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautumisessa. Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja, että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaan hyvinvointialue päättää, miten pelastuslaitos huolehtii alueellaan seuraavista tehtävistä:

1. Pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.
2. Pelastustoimen valvontatehtävistä.
3. Väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.
4. Pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä mainitun lisäksi pelastuslaitos:

1. Voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella.
2. Tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu.
3. Huolehtii öljyntorjunnasta ja muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslaitokselle pelastuslain 27 §:n 2 momentissa säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja, että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

Pelastuslaitoksen tavoitteena palvelutasopäätöskaudella on se, että:

1. Pelastusasemat tarjoavat turvallisuuden lähipalveluja monipuolisesti.
2. Parannamme kiireellisen avun saatavuutta ensihoito- ja pelastustehtävissä.
3. Tiivistämme yhteistyötä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.
4. Tuemme ihmisten auttamiskykyä ja turvallisten elin- ja työympäristöjen muodostumista.
5. Vahvistamme maakunnallista varautumista sekä varmistamme valmiuden väestönsuojelutehtävien hoitamiseen.
6. Kiinnitymme osaksi hyvinvointialuetta ja kansallista pelastustoimea.
7. Varmistamme pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen, hyvinvoinnin, sitoutumisen ja riittävyden.

Kuluneen palvelutasopäätöskauden aikana vuosina 2021-2022 pelastuslaitoksessa toteutettiin toimintavalmiuden kehittämisen ensimmäinen vaihe (vaihe 1), jonka aikana muun muassa perustettiin painopistepelastusasemat, Pekkalan pelastusasema ja tehostettiin moniammatillista toimintaa. Vuosille 2023-2027 on valmisteltu toimintavalmiuden kehittämisen vaihe kaksi (vaihe 2).

Vuodelle 2023 suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä joudutaan siirtämään seuraaville vuosille haasteellisen taloustilanteen johdosta.

Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana pelastustoimen toimintavalmiuden perusrakenteiden kehittämistä jatketaan, että se saadaan vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Keskeiset tunnistetut muutokset ja niiden vaikutukset pelastuslaitoksen toimintaan ovat:

1. Henkilöstön saatavuuden heikentyminen edellyttää pelastuslaitoksen toiminnan ja rakenteiden muuttamista siten, että henkilöstöresurssia käytetään nykyistä tarkemmin osaamisen ja kelpoisuuden mukaisissa tehtävissä. Muutos toteutetaan vähentämällä pelastushenkilöstön osuutta ensihoitopalvelusta purkamalla moniammatillista toimintaa.
2. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden runkoa on vahvistettava toimintavalmiuden puutteiden korjaamiseksi ja varallaolosta on pääosin luovuttava kiireellisen toiminnan varmistamisessa. Muutos toteutetaan perustamalla päivystäviä pelastusasemia toimintavalmiuden rungoksi alueellisesti ja seudullisesti järkevillä tavoilla sekä tukemalla sivutoimisen pelastushenkilöstön toimintaedellytysten säilymistä muutoksen yhteydessä.
3. Pelastuslaitos on varautunut toimintansa hoitamiseen yhteiskunnan normaaliolojen häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestösuojelutilanteissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin. Muuttuneen turvallisuustilanteen uudet uhkamallit edellyttävät huoltovarmuuden kehittämistä ja vahvempaa poikkeusoloihin varautumista.

Pelastustoimen palvelutasopäätös on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä terveys- ja sairaanhoitopalveluiden kanssa. Ensihoidon ja pelastustoimen palvelutasopäätökset muodostavat pelastuslaitoksen palvelutuotantoon yhtenäisen kokonaisuuden, joka mahdollistaa integroidun palvelutuotannon ensihoidon, pelastustoimen, yhteispäivystyksen ja kotiin palvelujen vietävien osalta. Pelastustoimen ja ensihoitopalveluiden palvelutasopäätöksiä valmistelun yhteydessä on myös pidetty henkilökunnan kehittämistilaisuudet sekä tehty henkilöstökysely yhdessä ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen valmisteluprosessin kanssa.

Pelastuslaitos on pyytänyt Itä-Suomen aluehallintovirastolta lausunnon pelastustoimen palvelutasopäätöksestä. Lausunto esitellään lautakunnan kokouksessa.

